Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN LANDBOUW EN OMGEVING

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV)

Samenvatting

Deze mededeling informeert de Vlaamse Regering over de voortgang van de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en legt het voorontwerp van het BRV ter kennisgeving voor. Het voorontwerp bouwt voort op de conceptnota BRV (VR 2025 1407 DOC.0660) en verwerkt de inzichten uit de daaropvolgende advies-, inspraak- en dialoogtrajecten.

Na deze mededeling wordt het voorontwerp voorgelegd aan de provinciale en gemeentelijke besturen en aan de strategische adviesraden SARO, Minaraad, SALV, SERV en MORA. Op basis van deze consultatie en het ontwerp van het plan-MER wordt het ontwerp-BRV voorbereid met het oog op de voorlopige vaststelling door de Vlaamse Regering.

De strategische visie en de zes beleidskaders die samen het voorontwerp vormen, zijn als bijlage bij deze mededeling gevoegd.

1. SITUERING

Deze mededeling aan de Vlaamse Regering rapporteert over de voortgang van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en stelt een voorontwerp BRV voor, gebaseerd op de dialoog die volgde op de conceptnota BRV.

Het Regeerakkoord 2024-2029 stelt "*We stellen het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen vast. Een plan op hoofdlijnen dat de belangrijkste principes bevat waar we de bouwshift en het ruimtelijk beleid op willen enten. In afwachting van een BRV worden lokale RUP's getoetst aan de hand van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. We vereenvoudigen de procedures voor het vaststellen van ruimtelijke beleidsplannen*." RA pg.68

Daarnaast formuleert het Regeerakkoord een aantal duidelijke ambities die richting geven aan de inhoud van Vlaams ruimtelijk beleid, die reeds werden meegenomen als krachtlijnen in de conceptnota BRV zoals weergegeven in VR 2025 1407 DOC.0660.

2. VORIGE PROCESSTAPPEN

De procedure om tot een definitief vastgesteld BRV te komen, wordt beschreven in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) en in het daarbij horende Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning.

A. CONCEPTNOTA

Op 14 juli 2025 werd de '**Conceptnota BRV**: Krachtlijnen voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen' door de Vlaamse Regering goedgekeurd (VR 2025 1407 DOC.0660). Dit was de **eerste formele stap** bij de opmaak van een ruimtelijk beleidsplan.

De Vlaamse Regering besliste daarbij:

1. haar goedkeuring te hechten aan de bijgaande dialoognota (conceptnota volgens VCRO) van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen;

2. De Vlaamse minister van Omgeving te gelasten:
    a. de terinzagelegging van de conceptnota te organiseren en de inhoudelijke bedenkingen en opmerkingen te verzamelen en te verwerken, overeenkomstig het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning.;
    b. een (voor)ontwerp BRV voor te bereiden voor voorlopige vaststelling, bestaande uit een strategische visie en ontwerpbeleidskaders, volgens de krachtlijnen van de conceptnota maar aangepast aan de opmerkingen uit de publieksbevraging, gevoed door insteken vanuit andere bestuursniveaus en rekening houdend met adviezen van de strategische adviesorganen (SARO, SERV, MiNa, SALV, MORA);
    c. dit hele proces maximaal geïntegreerd te laten verlopen met het procesverloop van het milieueffectenonderzoek;
    d. een kennisgevingsnota in functie van de milieueffectbeoordeling ter inzage te leggen;
    e. de Vlaamse Regering periodiek via mededeling op de hoogte te houden van de voortgang van het proces, in het bijzonder voor wat betreft de processtappen vermeld in het hierna volgend beslispunt;

3. De Vlaamse minister van Omgeving te machtigen:
    a. de strategische adviesraden te informeren en hen te raadplegen over de opmaak van een voorontwerp van BRV, zoals bedoeld in artikel 4 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning;
    b. de provincie- en gemeentebesturen te informeren en hen te raadplegen over de opmaak van een voorontwerp van BRV, zoals bedoeld in artikel 5 van voormeld besluit;
    c. het publiek te informeren en te raadplegen over de opmaak van een voorontwerp van BRV, zoals bedoeld in artikel 6 van voormeld besluit.

In overeenstemming met deze beslispunten, in het bijzonder beslispunt 2e, wordt nu de Vlaamse Regering via mededeling op de hoogte gebracht van het voorontwerp BRV, waarna het voorontwerp verder afgetoetst wordt met de lokale besturen en waarover advies wordt ingewonnen bij de strategische adviesraden. Pas daarna volgt de voorlopige vaststelling van het ontwerp BRV. (zie ook '3. Situering van deze mededeling (en het voorontwerp) in het proces BRV').

B. ADVIEZEN EN INSPRAAKREACTIES OP DE CONCEPTNOTA

Op 16 september 2025 werd de conceptnota, die werd gezien als een dialoognota, digitaal toegelicht aan de **gemeenten** en **provincies** en werd er verdere verduidelijking gegeven aan de gemeenten inzake de organisatie van de terinzagelegging.

De **strategische adviesraden** (SARO, MiNa, SERV, SALV en MORA) werden formeel om advies gevraagd De adviesraden beschikken formeel over een termijn van zestig dagen. Gelet op de vakantieperiode werd in overleg afgesproken dat ook adviezen die kort na die termijn werden bezorgd, nog bij de verdere voorbereiding konden worden betrokken. Op 19 september werd een fysiek overlegmoment georganiseerd voor de strategische adviesraden en hun leden met de mogelijkheid inhoudelijke vragen te stellen.

De conceptnota werd van 9 september 2025 tot 14 november 2025 **ter inzage gelegd** in de verschillende gemeenten. Dit gebeurde samen met de kennisgevingsnota van het MER.

In totaal werden 370 inspraakreacties ontvangen, afkomstig van:

- Gemeentebesturen (162)
- Provinciebesturen (5)
- Gecoro's (16)
- Vlaamse entiteiten (2)
- Adviesraden (6)
- Middenveldorganisaties (78)
- Burgers (88)
- Overige, waaronder Infrabel, Fluvius, North Sea Port, … (13)

Veel **inspraakreacties** onderschrijven de algemene principes en doelstellingen van de conceptnota, waaronder de bouwshift, ruimte-efficiëntie, functieverweving, versterking van de open ruimte, klimaatrobuustheid en leefkwaliteit.

Lokale besturen vragen een **heldere rolverdeling** tussen Vlaanderen, provincies en gemeenten, én voldoende middelen om die verantwoordelijkheid waar te maken. Gemeenten geven aan dat hun financiële ruimte beperkt is en vragen dat Vlaanderen bepaalde initiatieven zelf opneemt of bijkomende financiering voorziet. Een veelvoorkomende reactie is ook de vraag naar concrete acties en maatregelen.

Rond wonen zien we in de inspraakreacties een spanningsveld tussen wie meer Vlaamse sturing vraagt en wie meer lokale invulling wil. Kwalitatieve verdichting op de juiste plekken wordt breed gesteund, maar men vraagt duidelijkheid over wat die "goede plekken" zijn en wat kwalitatieve verdichting precies inhoudt. Daarbij wordt gevraagd om meer houvast bij de beoordeling van de knooppuntwaarde en het voorzieningenniveau van locaties. Verschillende gemeenten vragen ook om **meer regiogebonden differentiatie** van de opgaven. Zij vragen om de doelstellingen per regio te evalueren en waar nodig realistischer en gebiedsgerichter te maken.

Lokale besturen vragen daarnaast **voldoende uitvoeringsinstrumenten**, zodat de plannen die we samen maken gerealiseerd kunnen worden. Ze vragen bij die inzet van deze instrumenten een sterke samenwerking, met voldoende capaciteit en ondersteuning vanuit Vlaanderen.

Een aantal gemeenten die al werken aan een lokaal beleidsplan ruimte uiten bezorgdheid over de timing en de afstemming met het Vlaamse BRV, vooral vanaf de voorlopige vaststelling.

De strategische adviesraden en middenveldorganisaties sluiten in grote lijnen aan bij deze signalen. Zij vragen daarnaast bijkomend **aandacht voor de samenhang tussen sectorale kaders en voor een geïntegreerde aanpak**. Daarom werd een beleidskader mobiliteit genoemd als gemis, ook door lokale besturen.

De adviesraden vragen ook dat het BRV **duidelijker motiveert** waarom bepaalde keuzes worden gemaakt, welke ruimtevraag eraan gekoppeld is, welke data worden gebruikt en hoe monitoring zal gebeuren.

Voor energie worden de uitgangspunten breed gedeeld, maar vooral **windenergie** roept vragen op over inpasbaarheid, zeker bij burgers. Voor zonne-energie wordt gevraagd terughoudend te zijn voor grootschalige zonneparken in open ruimte. Naast de inspraak over windenergie, vroegen burgers voornamelijk aandacht voor **rechtszekerheid** en een helder en voorspelbaar juridisch kader met efficiënte en rechtszekere procedures.

C. AANVULLENDE PARTICIPATIESTAPPEN

Naast de formele terinzagelegging conform de procedure volgens de regelgeving, liepen ook verschillende andere trajecten of werden andere dialoogmomenten voorzien die werden mee genomen bij voorliggend voorontwerp BRV. De belangrijkste hierbij zijn:

Werkbanken BRV

In september 2025 werden drie werkbanken georganiseerd als eerste concretiseringsstap van conceptnota naar een (voor)ontwerp BRV. De drie werkbanken focusten respectievelijk op (1) De uitvoerende afdelingen van het departement Omgeving, (2) Uitvoerende Vlaamse entiteiten en (3) lokale besturen. De centrale vraag die voorlag was: “Hoe kunnen we vanuit de praktijkervaring aan de slag met de transformatieopgaves uit de conceptnota? Wat is daarvoor concreet nodig?”

Sleutelkwesties & expertensessie(s)

Op basis van zowel de inspraakreacties van de conceptnota als de resultaten van de werkbanken, werden een aantal onderwerpen gekozen (“sleutelkwesties”) die verder verdiept werden via een expertensessie op 12 december 2025 en vervolgens via verschillende sporen verder uitgewerkt.

Ronde van de lokale besturen

In het voorjaar 2026 is een gerichte “ronde van Vlaanderen” voor lokale besturen georganiseerd, met fysieke momenten verspreid over verschillende locaties: op 3/3 in Leuven, op 10/3 in Gent en op 16/3 in Mechelen. Deze momenten werden opgevat als interactieve sessies waarbij er gericht op een aantal aspecten van het voorontwerp-BRV voorstellen werden afgetoetst bij vertegenwoordigers van gemeenten, provincies en intercommunales, zowel op ambtelijk als politiek niveau. Er werd gebruik gemaakt van een digitale bevragingstool in combinatie met gerichte stellingen om te peilen naar het draagvlak, haalbaarheid en/ of de prioriteiten van de voorgestelde beleidsaspecten. In totaal waren er ongeveer 85 deelnemers. Dit aantal is voldoende om een debat te kunnen voeren, maar de resultaten moeten natuurlijk met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Meerdere deelnemers vertegnwoordigden hetzelfde bestuur.

Taskforce Wonen-Ruimte

In de conceptnota (mededeling aan de Vlaamse Regering op 7 februari 2025) staat de algemene doelstelling van de Taskforce wonen-ruimte:

"Het aantal bijkomend te realiseren woningen ('de woonopgave') tot 2050 realiseren op goed gelegen locaties, met respect voor voldoende ruimte voor natuur, landbouw, groen en water. Daarbij is het ook het doel om voldoende betaalbare en duurzame woningen te realiseren. De Taskforce wonen-ruimte ondersteunt en volgt de structurele en continue groei van het duurzaam en betaalbaar woonaanbod op. De focus ligt enerzijds op de extra woningen op goed gelegen locaties, en anderzijds op een groter aandeel betaalbare en sociale woonaanbod. Dit laatste is belangrijk voor de realisatie van het nieuwe Bindend Sociaal Objectief (BSO) vanaf 2026."

In een eerste fase resulteerde dit in een actieplan dat op 12 juni als mededeling op de Vlaamse Regering werd gebracht (VR 2026 12 06 MED.0233). Daarbij werden zeven werven voorgesteld die in een tweede fase uitgewerkt zullen worden:

- Data en monitoring
- Instrumentarium betaalbaar wonen
- Doorwerking van bouwshiftconvenanten
- Transformatieopgave voor woonmaatschappijen
- Woonstrategie
- Draagvlak
- Lexicon bouwshift

Het resultaat van de Taskforce, dat tot stand kwam en gedragen wordt door een ruime stakeholdergroep, werd maximaal meegenomen in het voorontwerp, vooral in het beleidskader 'ruimte voor wonen'.

Actieplan Ruimte voor Bedrijvigheid

Dit actieplan (VR 2025 2305 MED.0203) focust op de acties die Vlaanderen neemt om meer ruimte te creëren voor bedrijvigheid binnen een kader van ruimtezuinigheid. Daarom wordt vertrokken van transformaties van bestaande bedrijventerreinen en meer doen met de reeds ingenomen en beschikbare ruimte.

De relevante acties uit dit plan zijn meegenomen in het voorontwerp BRV, waarbij er ook voor een aantal acties reeds wordt voortgebouwd op acties uit het plan die reeds een verdere implementatie kennen. Zo wordt de actie "atlas zoekzones" uit het actieplan in het voorontwerp verder ontwikkeld tot een atlas van bedrijventerreinen met vier lagen: prioritair te transformeren terreinen, knelpuntterreinen, te schrappen terreinen en zoekzones.

3. SITUERING VAN DEZE MEDEDELING (EN HET VOORONTWERP) IN HET PROCES BRV

Artikel 4 en artikel 5 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot bepaling van nadere regels voor de opmaak, de vaststelling en de herziening van ruimtelijke beleidsplannen en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering in het kader van de regeling van de ruimtelijke beleidsplanning, bepalen:

> **Artikel 4:** […] De Vlaamse Regering raadpleegt de adviesraden […] over de opmaak van een voorontwerp van Beleidsplan Ruimte Vlaanderen […]. De raadpleging kan verschillende vormen aannemen en op verschillende tijdstippen in het opmaakproces plaatsvinden. De Vlaamse Regering vraagt de adviesraden […] minstens advies over […] een voorontwerp van Beleidsplan Ruimte Vlaanderen […] in de laatste fase vóór de voorlopige vaststelling van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen […]. Het advies wordt […] verleend binnen zestig dagen na de ontvangst van de adviesvraag. Bij gebrek aan advies binnen die termijn mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan.

> **Artikel 5:** […] De Vlaamse Regering overlegt met de provincie- en gemeentebesturen over de opmaak van een voorontwerp van Beleidsplan Ruimte Vlaanderen […]. Het overleg kan verschillende vormen aannemen en op verschillende tijdstippen in het opmaakproces plaatsvinden. Het overleg kan gebeuren op ambtelijk niveau. De Vlaamse Regering biedt de deputaties en de colleges van burgemeester en schepenen echter minstens de mogelijkheid om schriftelijk, analoog of digitaal, al dan niet via een gemachtigde, te reageren op […] een voorontwerp van Beleidsplan Ruimte Vlaanderen […] in de laatste fase vóór de voorlopige vaststelling van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen of het beleidskader […].

Voorliggend voorontwerp zal nu aan de strategische adviesraden en aan de lokale besturen worden verstuurd, overeenkomstig deze artikelen.

Daarnaast wordt met de lokale besturen (provincies en gemeenten) verder overleg gepleegd, o.a. inzake rolverdeling.

Tegelijkertijd wordt op basis van het voorontwerp het ontwerp plan-MER verder uitgewerkt. De resultaten van dit ontwerp plan-MER worden mee genomen richting het ontwerp BRV.

4. VERDER TRAJECT

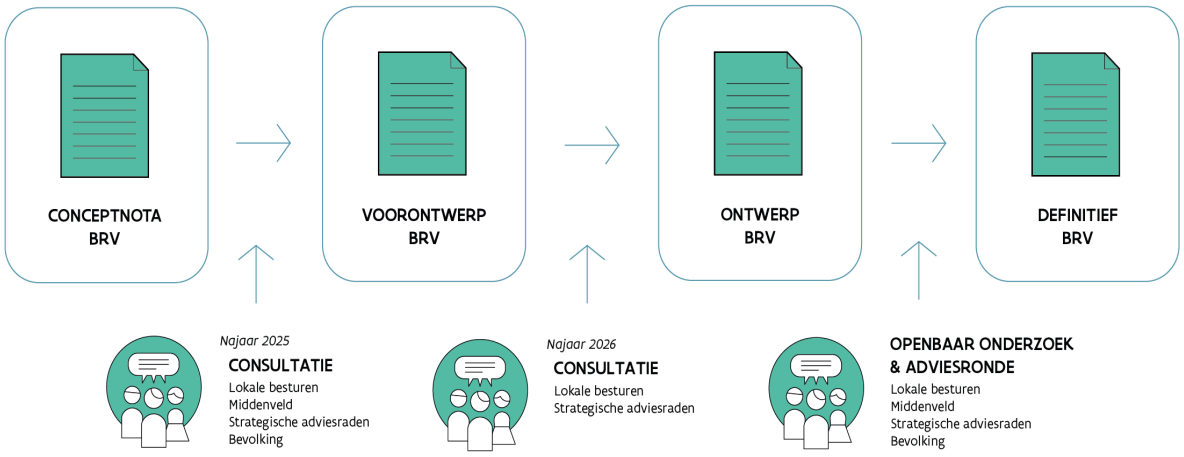
Zoals uit het vorige punt blijkt, wordt het voorontwerp BRV nu eerst voorgelegd aan en besproken met de lokale besturen en adviesraden. Tevens zal gericht overleg gepleegd worden met de lokale besturen over een aantal concrete onderwerpen, zoals (niet-limitatief) de interbestuurlijke aanpak van de herbestemmingsopgave, de verdere modaliteiten van een (beleidsmatige of verordenende) kernafbakening, een kader voor het bepalen van een goede knooppuntwaarde en een goed voorzieningenniveau, …

De formele stap die daarna volgt is de voorlopige vaststelling (ontwerp BRV) door de Vlaamse Regering. Het ontwerp-MER zal ter beschikking zijn voor de Vlaamse Regering bij de goedkeuring van het ontwerp-BRV. Het MER is namelijk een beslissingsondersteunend instrument. Zowel het MER als het BRV zullen uiteindelijk samen in openbaar onderzoek gelegd worden.

Met het oog op de voorlopige vaststelling het ontwerp BRV wordt de instructie gegeven om de teksten beknopter en kernachtiger te formuleren. Ze moeten voldoende concreet, helder en realisatiegericht zijn, met duidelijke prioriteiten en rollen. Overbodig proza wordt vermeden en de onduidelijkheden die uit de inspraak van lokale besturen en het middenveld naar voren zou komen, zullen worden verwerkt richting vaststelling van het ontwerp-BRV.

Het ontwerp BRV wordt dan in een formeel openbaar onderzoek van 90 dagen voorgelegd aan heel Vlaanderen. Na het openbaar onderzoek kan het ontwerp enkel aangepast worden op basis van elementen die aangebracht werden in het openbaar onderzoek.

Uiteindelijk stelt de Vlaamse Regering dan een definitief BRV vast en bekrachtigd het Vlaams Parlement de strategische visie. Het treedt in werking na de publicatie in het Belgisch Staatsblad en vervangt dan het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) als ruimtelijk kader voor het beleid in Vlaanderen.

5. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp voor het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zelf houdt geen enkel financieel of budgettair engagement in. Volgens artikel 15, §2, 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2001 houdende regeling van de begrotingscontrole en -opmaak, vervangen bij het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 en gewijzigd bij het besluit van 30 maart 2018, moet bovendien de voorlopige én de definitieve vaststelling van ruimtelijke beleidsplannen niet voor advies aan de Inspectie van Financiën worden voorgelegd. Overeenkomstig artikel 6, §5 van hetzelfde besluit is een begrotingsakkoord niet vereist als geen advies van de Inspectie van Financiën vereist is.

Het akkoord van de minister, bevoegd voor de begroting, is bijgevolg niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp BRV heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten. De taken die opgenomen dienen te worden in het kader van de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, worden opgenomen door personeel van het departement Omgeving. Opmaak van het BRV maakt deel uit van de reguliere werking van dit departement. De acties die voorgesteld worden, kaderen binnen de algemene werking van de verschillende Vlaamse entiteiten, in het bijzonder het departement Omgeving. Wel kan het definitieve BRV aanleiding geven tot gewijzigde inhoudelijke focus van een aantal taken. Dit is nog niet het geval door voorliggend voorontwerp.

Conclusie:
Bijkomend personeel of personeelsbudgetten zijn niet vereist.
Het akkoord van de minister, bevoegd voor de bestuurszaken, is bijgevolg niet vereist.

C. IMPACT OP DE PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN

Het voorontwerp bevat voorstellen voor de interbestuurlijke rolverdeling. Die voorstellen zijn nog niet definitief vastgesteld en worden in de volgende processtap verder besproken met de provinciale en gemeentelijke besturen. Na deze mededeling aan de Vlaamse Regering over het voorontwerp, kunnen lokale besturen schriftelijk reageren op dit voorontwerp. Bovendien zal ook verder overleg gevoerd worden. De impact van Vlaamse beleidskeuzes op lokaal ruimtelijk beleid, wordt op die manier concreter en verder afgestemd.

Het uiteindelijke BRV werkt inhoudelijk door naar de provincies en de gemeenten, die voldoende vrijheden krijgen om hun eigen ruimtelijk beleid te voeren binnen de krijtlijnen van het BRV. De gemeenten en provincies werken vandaag al binnen de decretale regimes al met plannen met een ruimtelijke visie (eigen niveau en hogere bestuursniveau(s)), al dan niet nog een ruimtelijk structuurplan of reeds een ruimtelijk beleidsplan.

De Vlaamse minister van Landbouw en Omgeving,

Jo BROUNS

Bijlagen:

1. Strategische visie BRV
2. Beleidskader ruimte voor wonen
3. Beleidskader ruimte voor economie
4. Beleidskader ruimte voor energie- en klimaattransitie
5. Beleidskader ruimte voor water
6. Beleidskader ruimte voor biodiversiteit
7. Beleidskader ruimte voor land- en tuinbouw